

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра фізико–математичних наук

**О.Є. Сергєєва, С.Н. Федосов, В.Г. Задорожний
О.В. Білецька**

**ЗАГАЛЬНА ФІЗИКА
Електрика**

Навчальний посібник для студентів коледжу промислової автоматки
і інформаційних технологій

Одеса 2020

Сергєєва О.Є., Федосов С.Н., Задорожний В.Г., Білецька О.В. Загальна фізика. Електрика. Навчальний посібник для студентів коледжу промислової автоматики і інформаційних технологій. □ Одеса: ОНАХТ, 2020. □ 54 с.

Рекомендовано в якості навчального посібника для студентів коледжу промислової автоматики і інформаційних технологій.

Укладачі:

Сергєєва Олександра Євгенівна, д-р фіз.мат.наук, професор, зав. кафедри фізико–математичних наук;

Федосов Сергій Никифорович, д-р фіз.мат.наук, професор, кафедра фізико–математичних наук;

Задорожний Василь Георгійович, д-р хім.наук, професор, кафедра фізико–математичних наук;

Білецька Ольга Вікторівна, викладач коледжу промислової автоматики і інформаційних технологій.

Рецензенти:

Вікулін І.М., д-р фіз.–мат., професор, Лауреат Державних премій СРСР і України,

Сминтина В.А., д-р фіз.–мат. наук, професор

Розіна О.Ю., канд.фіз.мат.наук, доцент

Матеріал посібника узгоджений з навчальною програмою дисципліни «Фізика» для студентів коледжу промислової автоматики і інформаційних технологій.

Метою навчального посібника є надання допомоги студентам коледжу в їх самостійній роботі з вивчення дисципліни "Фізика". В даному посібнику докладно викладено матеріал по розділу «Електрика», і наведені тести для контролю знань.

Рекомендовано в якості навчального посібника вченою Радою ОНАХТ, протокол №   від

ВСТУП

Навколишній світ матеріальний. Все що існує навколо нас і визначається нами по відчуттях, є матерією. Матерія існує у формі речовини або поля. Невід'ємною властивістю матерії є рух (будь-які зміни матерії від простого переміщення тіл у просторі до складних процесів мислення).

Фізика – це наука, що вивчає найпростіші і разом з тим, загальні закони неживої природи, форми руху матерії і їх взаємні перетворення.

Фізичні форми руху матерії (механічна, теплова, електромагнітна, атомна і ядерна), які вивчаються в курсі фізики, присутні у всіх вищих формах руху (хімічній, біологічній).

Фізичні закони – це об'єктивні (не залежать від людини) закономірності в природі. Дослід (експеримент) – основний метод дослідження у фізиці. Гіпотеза – це наукове припущення, що висувається для пояснення будь-якого явища, вимагає перевірки на досвіді і теоретичного обґрунтування для перетворення гіпотези в наукову теорію.

Фізика вивчає явища, які відбуваються в реальному світі, і властивості матеріальних об'єктів. Вони відображаються за допомогою фізичних величин. Відповідні фізичні величини можуть змінюватися як за значенням, так і за напрямком. У разі цих змін виникає необхідність в їх кількісному або якісному оцінюванні. Для цього фізика використовує математичні методи. Математика – це мова фізики.

Фізика тісно пов'язана з іншими природничими науками і поклала початок розвитку біофізики, астрофізики, геофізики, фізичної хімії.

Фізика знаходиться у джерел революційних перетворень у всіх областях техніки. На основі її досягнень перебудовуються енергетика, зв'язок, транспорт, промислове й сільськогосподарське виробництво.

Революція в енергетиці викликана виникненням атомної енергетики. Запаси енергії, що зберігаються в атомному паливі, набагато перевершують запаси енергії в ще не витраченому звичайному паливі. Техніка майбутнього буде створюватися в значній мірі із синтетичних матеріалів з наперед заданими властивостями. У створенні таких матеріалів зростаючу роль будуть грати фізичні методи впливу на речовину.

ЗМІСТ

Вступ	3
I. ЕЛЕКТРОСТАТИКА.....	4
1.1. Електричні заряди і їх взаємодія.....	4
1.2. Електростатичне поле.....	7
Контрольні питання	12
1.3. Електроємність провідників.....	13
Контрольні питання.....	16
Завдання для самоконтролю	16
Завдання для тематичного оцінювання.....	17
2. ЗАКони ПОСТІЙНОГО СТРУМУ	21
2.1. Електричний струм, сила і густина струму	21
2.2. Закон Ома для однорідної ділянки кола. Опір провідників	22
2.3. З'єднання провідників	25
2.4. Закон Ома для повного кола	27
2.5. Закони Кіргофа	27
2.6. Робота і потужність струму.....	30
2.7. Закон Джоуля-Ленца	30
Контрольні питання	31
Завдання для тематичного оцінювання.....	31
3. ЕЛЕКТРИЧНИЙ СТРУМ В РІЗНИХ СЕРЕДОВИЩАХ	36
3.1. Струми в газах	36
3.2. Струм в рідинах. Електроліз, закони Фарадея	39
3.3. Струм в напівпровідниках.....	40
Контрольні питання.....	47
Завдання для тематичного оцінювання	48
Додатки	52
Рекомендована література.....	53